

REDACTIA

Arad, Str. Auloh (Adam)

ABO MENTUL

Pentru Austro-Ungaria
de un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 6; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

Număr de Duminică pe
an fl. 2.—

Amara României și străinătății
pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapătează.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Auloh (Adam)

INSERTIUNILE:

de 1/4 de garson: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancate nu
primem.

TRIBUNA POPORULUI

Voci în contra Ungurilor.

În ședința de la 27 c. a Reichsrathului deputatul croat *Bianchini* a vorbit patru și jumătate ore, ajutând astfel Cehilor să facă obstrucție. El a vorbit aproape numai în limba croată, nemțește a vorbit abia când a venit chestia despre dualism și despre Unguri. A atacat cu o rară violență atât dualismul cât și pe Unguri. A spus că Slavii consideră dualismul drept o nenorocire a monarhiei, deoarece ce a făcut cu putință ca Germanii și Ungurii să se alieze împotriva celorlalte naționalități. Ungurii întotdeauna i-a asuprit pe Croați, zice *Bianchini*. Croații veacuri de-arândul și-au versat sângele pentru Tron și patrie și pentru civilizațiune. Totuși care le-a fost răsplata? Ingratitudinea. Au fost dați pradă regimelor maghiare. În Croația nu e stare constituțională, ci acolo domnește bunul plac, absolutismul cel mai sever al contelui *Hödvary*. Nu înțelege deci, cum de Dieta maghiară se arată atât de susceptibilă ca în Austria să se facă toate pe cale parlamentară, căci altfel va proclama independența vamală.

Între aplauzele Cehilor și ale altor deputați, *Bianchini* a zis că partidele din dreapta vor lupta din res-puneri împotriva ori cărui pact cu Ungurii. Eată de ce: sunt convinși că dualismul, dacă se va mai menține, va fi mormântul monarhiei. Deja s'a ajuns ca ziarul mari europene, ca „L'Indépendance Belge” să discute existența monarhiei noastre, parcă-am fi mai rău ca Turcia. *Deschanel* spune fără înconjur, că chestia cea mai interesantă de deslegat în veacul XX va fi chestia naționalităților, și peste tot, a instituțiilor din Austria.

Pentru noi este însă un interes mai îndepărtat că ce se va întâmpla între partidele austriace. Ceea ce vrem să constatăm acum, este că într-o privință sunt înțelese toate partidele din Austria: să-i combată pe Unguri și să nu-i mai lase ca sub scutul dualismului să fie omnipotenți peste jumătate de monarhie. În privința această ultra nasticul *Lueger* este tot atât de hotărât ca ori care tineri ceh ori croat de pildă.

Bine înțeles, că în privința această noi, naționalitățile din Ungaria, nu putem decât să urmărim cu simpatie lupta partidelor austriace. Facă ele ce vor ști și ce pot când vorba e de afacerile lor interne. Dacă în politica lor față cu Ungaria se vor ține însă de cuvânt și nu vor mai lăsa ca sub scutul dualismului dreptul național să fie călcat în picioare, desigur că în afară de simpatiile și recunoștința naționalităților oprimate, vor mai bine-merita și dela întreaga monarhie, pentru-că este un interes obștesc, ca în viitor să nu se mai instăpânească

un popor asupra celuilalt, ci dreptul ginților să ajungă la valoare.

D'aceea vom urmări cu un viu interes tot ce se petrece în Austria și avem adâncă convingere, că mai curând ori mai târziu, trebuie să înceteze relele ce peste măsură au bântuit în cei trei-zece și doi de ani de dualism. La tot cazul e de regretat că naționalitățile din Ungaria fac atât de puțin pentru încetarea răului. Dacă ar da ceva mai mult concurs luptătorilor de peste *Leitha* și nu și-ar perde atâtea vreme cu lucruri de nimica, nici îndoială nu încap: ori-cum ar susține Ungurii dualismul actual, el ar trebui să sufere o radicală amputație în cel mai apropiat viitor.

Presa maghiară despre Croați. „Budapesti Hirlap” (nrul dela 28 c) scrie un articol de fond, în care zice, că Ungaria trebuie să-și tragă odată socoteala cu Croații, cari au ajuns nesuferiți, deși sub scutul coroanei ungare ei au făcut progrese enorme.

„Cu toate acestea — scrie numitul ziar — în loc să ne fie recunoșcători, nu numai că am rămas fără dragostea lor, dar în relațiunile noastre de comunitate cu ei, trebuie să ne păzim bine și buzuravele.”

Numitul ziar e supărat mai ales din cauză, că pe lângă atâtea pretențiuni, prin presidentul Dietei lor, cere a adus nunțiul la Budapesta, Croații vor să se eschiveze de a mai contribui la susținerea direcțiunii centrale a ministeriului de comerț și agricultură, a judecătoriei administrative etc. etc., cu un cuvânt: economicește, Croații vor să se despartă de Unguri.

Acesta e fructul — heghemoniei maghiare!

Retragerea lordului *Salisbury*. Se menține știrea, că lordul *Salisbury*, fiind bolnav și amarit din cauza morții soției sale, se va retrage din politică. Urmas al său se crede că va fi prințul de *Devonshire*; ear secretar de stat la departamentul externelor va fi lordul *Rosebery*.

Mesagiul regal.

Eată mesagiul, prin care M. Sa Regele *Carol* a deschis la 15/27 c. corpurile legiuitoare române:

D-lor Senatori,
D-lor Deputați,

Am simțit întotdeauna o vie mulțumire să Mă găsesc în mijlocul reprezentanților țerei. Mulțumirea Mea, de rindul aceasta, este cu atât mai mare, cu cât, în vremurile din urmă am avut încă un privilegiu să văd cât de adânc a pătruns în poporul român sentimentul monarhic și credința în Dinastie.

Măhnirea generală în fața boalei Principelui *Carol*, primul principe din Casa Mea, născut și crescut pe pământul României; fericirea tuturor la vestea însănătoșirii Lui. Mi-au umplut inima de bucurie. M'am pătruns astfel încă odată, că munca mea de trei-zece și trei de ani Prinț a cerescă a înecunat-o cu succes, și că pe temelii neperitoare, fiindcă sunt așezate în mințile și inimile supușilor mei, stau instituțiunile pe care și-le-a dat scumpa noastră Românie la 1866, atunci

când plin de încredere și cu inima caldă, am răspuns la chemarea ei.

Mulțumesc din tot sufletul pentru noua și mișcătoare dovadă de iubire, pe care Țara Mi-a dat-o.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Agricultura noastră, isvorul de căpetenie al avuției naționale, a fost anul acesta încercată ca nici odată, și într'un timp seceta ne dedese îngrijiri și pentru viitor. Numeroasele și neobicituțiile ploii din timpul verei au îmbunătățit fața lucrurilor, și azi sunt pe deplin convinși, că în scurtă vreme vom eși din strimtoarea actuală.

În aceste împregiurări economice grele, cari din nenorocire coincideau cu o crasă financiară europeană, cea dintâiu preocupare a guvernului Meu a fost să menție neatins creditul țerei. În acest scop, guvernul Meu a reușit să contracteze un împrumut pe cinci ani ca să lichideze datoria flotantă care luase proporțiuni îngrijitoare și să asigure și fondurile, necesare pentru continuarea lucrărilor extraordinare începute, a căror îmbuzărire a impus finanelor noastre atâtea jertfe.

Ori-cât de solid ar fi însă creditul României și ori-cât de utile și de productive au fost lucrările cu cari am înzestrat Țara, înțelepciunea ne impune să mărginim pentru acum zorul nostru firesc, și înainte de toate să închinăm munca noastră ca să așezăm finacele publice pe baze trainice și puternice.

Guvernul Meu vă va prezenta un buget într'adevăr echilibrat, un buget în care veniturile să fie prețuite cu cumpătare și cheltuielile ordinare ale Statului să fie înscrise în bugetul ordinar.

Pentru alcătuirea unui astfel de buget însă, veniturile actuale nu mai ajung. Nu Mă îndoiesc, că Domnia-Voastră veți da guvernului Meu un sprigin luminat și patriotic în crearea noilor venituri pe cari guvernul Meu le-a proiectat astfel în cât să fie repartizate cu dreptate pe toate părțile societății.

Aceasta va fi opera Domniilor-Voastre de căpetenie în această primă sesiune a acestei noi legișlaturi, operă, care singură ar fi de ajuns ca să vă asigure recunoștința Țerei care v'a ales.

Tot în vedere de a întări economia noastră și a sporii mijloacele de dezvoltare, guvernul Meu vă va propune o întreagă serie de legi. Astfel vor fi legea căilor ferate particulare, care trebuie lărgită așa, încât inițiativa privată să poată lua și din ea parte la înzestrarea României cu cea de comunicațiune; legea societăților cooperative; legea drumurilor, legea apelor, atât de necesară dezvoltării industriei naționale, brevetului; de invențiune și modificarea serviciului poștelor, telegrafelor și telefoanelor.

Buna rânduială economică a Țerei cere imperios și însemnate schimbări în administrația justiției spre a o face mai repede și prin urmare mai sigură. Guvernul Meu vă va prezenta mai multe proiecte de legi privitoare la modificarea codului de procedură civilă a legii portăreilor și a unor părți din codica penală și procedura penală.

Organizația noastră militară este ajunsă la o dezvoltare aproape întreagă. Complectarea materialului de războiu guvernul Meu va căuta a o îndeplini cu veniturile prevăzute în bugetul ordinar, fără a avea recurs la credite extraordinare de cât pentru schimbările însemnate cari s'ar impune de progresele științei. Guvernul Meu vă va propune mai multe legi destinate a întări administrațiunea noastră militară și modificarea legii de recrutare, pentru a o pune în acord cu învășămințele experienței.

În privința instrucțiunii și a disciplinei, armata este în progres constant și merită toată încrederea Noastră și a Țerei.

În cele din urmă două legișlaturi s'a consacrat o mare parte de timp pentru legiuirile privitoare la școală. Guvernul Meu vă va prezenta un proiect de lege care să

descarce ministerul instrucțiunii publice de unele din școlile speciale, să pună în concordanță toate legiuirile privitoare la învășământ și să introducă și acele modificări cari sunt absolut indispensabile pentru a da școlii naționale o îndrumare mai bună și mai conformă cu cerințele vremii.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați.

Politica înțeleaptă și leală, de la care România nu s'a abătut nici odată, continuă a-și da roadele ei. Relațiunile noastre cu toate Puterile sunt din cele mai bune.

România a luat parte cu o vie mulțumire la conferința de la Haga datorită generoasei inițiative a M. S. Împăratului *Nicolae II*. Guvernul Meu va supune aprobării Domniilor Voastre convențiunile pe cari le-a semnat drept urmare a acelei conferințe.

Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,

Legislativului actuală îi cade o sarcină grea, dar frumoasă. Așezarea mai temeinică a finanelor Țării, sporirea veniturilor, îmbucătășirea serviciilor publice, reforma codurilor, revizuirea în spirit a legislației economice, care singură poate atrage capitalurile de cari Țara are nevoie, constituie un câmp de activitate din cele mai însemnate.

Nu Mă îndoiesc că veți fi la înălțimea așteptărilor Țarei și că veți socoti ca cea d'întâiu datorie a Domniilor Voastre este ca să munciți astfel în cât legislațiunea aceasta să fie din cele mai rodnice și mai demne de amintit.

Dumnezeu să bine-cuvinteze lucrările Domniilor-voastre.

Sesiunea ordinară a Corpurilor legiuitoare este deschisă.

CAROL.

Președintele Consiliului de Miniștri și Ministru de Interne, G. Gr. *Cantacuzino*.

Ministru de Finanțe, General G. *Manu*.
Ministru Războiului, General *Iacob Lahovari*.

Ministru Cultelor și Instrucțiunii Publice, *Take Ionescu*.

Ministru Agriculturii, Industriei, Comerciului și Domeniilor, N. *Fleva*.

Ministru Afacerilor Străine, Ion G. *Lahovari*.

Ministru Lucrărilor Publice, Dr. G. I. *Istrati*.

Ministru Justiției, C. G. *Dissescu*.

Nr. 4.194

15 Noemvrie 1899

București.

Revista externă.

Conflictul austriac-italian.

Privitor la afacerea arestării celor doi Italiani prin gendarmii austriaci pe corabia italiană la *Riva*, se vestește din Roma: Incidentul de la *Riva* încă tot nu e finalizat. Cele mai mari greutatea le pricinuește împregiurarea, că ministrul de externe austro-ungar nu recunoaște, că autoritățile de la *Riva* au violat pactul consular. Ministrul de externe italian, *Visconti-Venosta*, drept satisfacție pretinde, ca arestatul *Belfanti* să fie eliberat, ceea-ce guvernul austriac nu voește, ci vrea să aștepte încheierea cercetării. Că chestia s'a însășprit, se poate concluda și din împregiurarea, că ambasadorul italian la *Viena* are să-și intrerupă concediul și să se întoarcă la postul său în *Viena*. Presa italiană, în frunte cu „*Tribuna*” din *Roma*, discută încă chestia cu multă indignare. Numita foaie constată, că în *Bulgaria* în mai multe rânduri s'au refugiat pe corăbii austriace oameni de rea reputație, nici odată însă autorităților bulgare nu li s'a îngăduit să-și pună piciorul pe corabie austriacă.

Complotul contra Sultanului.

Din cele-ce se raportează din *Constantinopol* se pare, că chestia conspirației

nu putea vorbi nici într-o limbă cunoscută. Voind oamenii să-și știe originea și ce limbă vorbește, au chemat în ajutor pe cei mai iscușiți linguiști. După o îndelungată discuție, unii afirmară, că fata vorbește în limba abisinică, alții că în cea pesică, iar câțiva constatară, că internata nu poate să vorbească decât un dialect al limbei turcești. În vreme-ce învățați își băteau capul cu descoperirea limbii vorbite de fată, abia poția putu să afle, că fata e Ungroaică, și că a fugit acolo dinaintea unei pedepse.

No vădzuși, cine putu să deslege enigme și să recunoască în Viena limba adevărată a națiunii alcătuitoare de stat!

Căsătoria civilă obligatoare în Italia. Foile maghare au știrea, că guvernul italian vrea să facă obligatoare căsătoria civilă facultativă de până acum. În sensul acesta s'a prezentat parlamentului un proiect de lege, în care se zice, că va fi aspru pedepsit preotul, care nu înștiințează autoritățile civile încheierea vre-unei căsătorii, și că devine invalidă ori-ce căsătorie săvârșită în biserică, dacă aceea în anumit restimp, după enunția religioasă, nu se va încheia și la autoritățile civile.

Vienezii în contra abatorului din Pojon. Duminică trecută (26 I. c.) șarcuterii sau măcelarii din Viena au ținut o conferință, în care au luat hotărâre, că vor lucra cu toate mijloacele admisibile contra intențiunii Ungariei, de-a înființa în Pojon un mare abatoriu, după-cum este plănuț. Au decis totodată, că vor cere prin o petiție și intervenția parlamentului austriac în cauza aceasta.

Floxera. S'a constatat, că floxera, acest dușman infricos al vitei, bântuie în vîile din următoarele comune: Kolon, Könyök, Aba-Lehota, Nyitra-Egerszeg, Vicsap-Apati și Szalakusz (din comitatul Nitrei); Kúbekháza, Oroslános și Valkány (din comitatul Torontalului); M-Bagó, Háperton și Al-ó-Gáld (din comitatul Albei-Inferioare). Toate aceste comune, prin ordinul ministrului ungurec de agricultură, au fost puse sub carantină.

Petrecere. Reprezentațiunea teatrală împreună cu joc în Panciova la 14/26 Nov. a. c. a succed foarte bine. Toate au fost depline. „Călușerii și bătuta” a făcut mare bucurie Românilor din Panciova, ear' asupra străinilor d'asemeni au făcut o impresiune bună.

Astfel apoi înțelegem și motivul pentru care ziarul n'a putut să apară. Societatea francmasonă nu dispunea de fonduri necesare spre acest scop. Ea trăia din mici cotizații, și cari în cea mai mare parte la folosea pentru ajutorarea sămanilor. Speranța a-și dobândi mari capitaluri, prin învânzirea unor mari moșii din centrul Europei cari fuseseră odinioară ale cavalerilor templarieni, și căror urmași francmasonii le riceau a fi. Dar acestea erau niște simole utopice, cari nerelalișându-le, au căzut în hăltă cu toate interpretările—și prin urmare și cu gazeta — cari reclamau fonduri.

Astfel rămâne stabilit, că sub acea societate de literatură română, de cari vorbesc documentele privitoare la prima încercare de ziar român, în seas mai larg este să se înțeleagă societatea francmasonă, ear' în sens restrîns învățatul oculist Ioan Molnar. Ideia lui Molnar firește va fi trecut cadrelor societății francmasonice. Alături ea va fi stat toți ceilalți scriitori din Sibiu, mai ales Radu Tempea. Încurajați au fost negreșit de curtea episcopescă ortodoxă, unde Aron Budai deja își dezvoltă activitatea sa. Deși în programul ziarului anticatolicismul nu este accentuat de fel, e de presupus, că tendințele anticatolice n'au fost străine inițiatorilor. Aceste tendințe erau inerente curentului sibian de-a-

Mac Kinley și Dr. Rațiu. Ca să risipească calomnia celor ce-l acuză că de patru ani, de când are pe Dedu, nu face altă ispravă de cât să emită cambii pe conta averii naționale, Dr. Rațiu s'a apucat să scoată în tipografia D-sale cărți postale ilustrate, cu deviza „Ai Romei copii!... Deocamdată l'a pus în ilustrație pe Cârțanu, după care va urma Dedu și alte ilustrări. Dr. Rațiu a și trimis din această operă tuturor bărbaților de stat și mai ales preșidenților din lume, precum și ziarelor (noue nu, că e supărat pe noi). Nici nu trebuie să spunem poate, că presa mai ales cea de peste munți a salutat cu deosebită însuflețire această acțiune a preșidentului, menită a croi o nouă epocă în viața obiduitului nostru popor. „Răcnetul Carpaților”, „Gurle Dunării” și alte foi marcante au scris articole de fond, pe care „autorizata” le și reproduce la partea literară pe pag. III. Mai important este însă faptul, că Mac Kinley primind ilustrata, s'a grăbit să mulțumească preșidentului Românilor în următorii termeni:

„Venerate Colega! Deși nu sunt coboritor din latină (în comitivă Dr. Rațiu îl apostrofa ca pe d'at noștri, fiind-că-l chiamă Mac I Red.), totuși am primit cu plăcere ilustrata D-V. Fericit popor, al cărui preșident se îngrijește până și să doze supușilor sei asemenea ilustrate frumoase. Am și poruncit ministrului meu de comerț, să comande câteva milioane. P'alcii o să se vîndă ca pâinea caldă, deoarece știți, că supușii mei sunt curioși din fire. S'ajoi figură ca Cârțan în sarcă, mai ales depunând cununa la columna lui Traian, aici nu găsești să dai o sută de dolari. Continuați a ne trimite și alte exemplare și America întreagă v'ea să recunoască, în deosebi americaneele, că rora le ard călcălele să afle ceva senzațional. Imi amintiți și de călindar. Acela cred, că nu s'ar putu trece, deoarece p'alcii lumea au prea știu românește. Al D-Voastră devotat: Mac Kinley.

Un proces criminal în Caransebeș. Luni, în 27 I. c. n., s'a început la tribunalul regesc din Caransebeș desbaterea unui proces scârbos criminal în afacerea sumedeniei de înșelătorii, săvârșite de fostul capelan Teodor Câmpian din Prigor (la Bănat). De doi ani nenorocitul capelan stă în închisoare preventivă la tribunalul din Caransebeș. Terminată fiind cercetarea, pertractarea s'a început și decurge tocmai acum ascultându-se o mulțime de martori. Actul de acuză se extinde pe vr'o 195 de coale și conține ca la 156 cazuri de falsificări de documente publice, prin cari „popa” Câmpian a înșelat mulțime de oameni și a stors dela felurite casse de bani peste 100.000 fi. Decăzutul preot trebuia să ajungă acolo, unde este, căci prea nebunește cheltuia și prea îi plăcea în tot locul să joace pe bierul. Sute și mi de floreni risipia în câte-o singură excursiune ce făcea în afaceri de geșeft pe la Viena și la București. Era fiul unor părinți bogați, și încă de mic student lupeuse a cheltui din greu banul, despre care poate nici idee nu avea, cu câtă greutate se câștigă. Eșit în viață, patina treptat l'a împins spre prăpastie. Venitele parochiei și ale moșiei sale în timpul din urmă nici pe departe nu-i ajungeau pen-

De încheiere la observațiile asupra primei încercări amintim un curiosum. Deși documentele dovedesc, că această încercare n'a izbutit, s'a lansat credința, că totuși ar fi apărut acel ziar. Și anume Barițiu, într-o scrisoare adresată la 1882 po menitulul academician maghiar, Jakab Elek, a observat, că proiectatul ziar economic ar fi eșit de sub tipar însă la 1791 (adece chiar după un an dela datele arătate) și numai într'un singur număr. Un exemplar din el s'ar fi găsit în anul 1852 în una din bisericile române din Oua-Sibiului. Afirmația asta însă pe care Jakab nu o consideră de admisibilă, nici chiar Barițiu n'a mai susținut o. În istoria sa el nu face amintire de acest număr de gazetă din 1791, ci scrie numai atât cât am citat la începutul acestui articol. Un asemenea număr de ziar, care ar constitui o enormă valoare pentru istoria noastră culturală, după cât știu eu, nu este cunoscut și nu occură nici între hărțile și cărțile lăsate de reșosatul Barițiu. Datele oficiale arătate ne demonstrează destul de lămurit toate fazele primei încercări.

H. Chendi.

(Va urma.)

tru a-și satisface poftele și pretențiile nebunești. Ce-i rămânea alta, decât să recurgă la mârșeveni, la cele mai scârboase escrocherii! Sub cuvânt, că stă în tovărășie cu dl căpitan Smeu din Viena în marea negustorie de rachiuri, popa Câmpian înșela oameni și sate întregi din vecinătatea sa, luându-le prunele și dându-le mici anticipații, pentru cari apoi le storcea cambii ear' cu acestea ridica sume mari de bani de pe la bănci: Le cheltuia și nu se ajungea. În cele din urmă a început să escompteze cambii și ecouri false; ear' după ce îi eșiră la iveală escrocheriile, — a luat frunză'n buze și a fugit în lume... În Roma însă a fost prins și predat judecătorilor, cari vor avea zilele acestea să-și facă și lui dreptate. — Apărătorul acusatului este avocatul Zollner Béla din Budapesta.

Sistemul zonelor în Italia. Din Roma se telegrafează, că ministrul lucrărilor publice italian, Lavea, a convocat la o conferință pe toți directorii de trenuri din țeară. Obiectul conferinței este, ca să discute și să afle modalitatea pentru a face mai ieftină călătoria pe trenurile din țeară. Deocamdată se va reduce numai prețul biletului de călătorie; „scopul final al ministrului însă — zice „Magyarország” — este, ca să introducă și la trenurile italiene sistemul zonelor din Ungaria“.

Femei la universitatea din Berlin. În primul semestru al anului școlar curent la universitatea din Berlin sunt înscrise 160 s'udente, între cari, după naționalitate, sunt: Prusiace, Saxone, Meclenburgiane, Rusoaiice, Române, Engleze, Americane, Austriace, Svediane, Daneze și Bulgăroaiice. Între aceste studente universitare 12 sunt cu hârbat și câteva chiar mame. Cele mai multe se prepară pentru cariera profesională, pe căd la medicină și la facultatea de drept numai foarte puține sunt înscrise.

Un oficer de gendarmii în temniță.

Un oficer de marș speranțe și cu prospecte de înaintare în gendarmeria ungurească — a devenit un mort viu. Judecătoria honvezească l'a desbrăcat de uniformă și de rang, și l'a înfundat pe ani de zile în temnița grea.

Numele oficerului perdut poartă inițialele K. I. A fost locotenent la gendarmerie, mai întâiu în Cașovia și pe urmă la Aiud. Și acolo, și aici, sistematic a furat, în chipul cel mai tâlhăresc, sume mari din banii încredințați în pază căpitanilor sei pentru trebuințe indispensabile.

Dintre furturile săvârșite amintim aici: 3490 fl 95 cr. din cassa Wertheim-iană a gendarmeriei din Cașovia cu ajutorul unor chei false. S'a făcut cea mai minuțioasă cercetare; de urma hoțului însă nu s'a putut da. Nu mult după asta locotenentul hoț a cerut să fie transferat din Cașovia, și astfel a ajuns cu același rang la comanda gendarmeriei din Aiud. Până la sosirea lui, în Aiud toate mergeau în bună rîndială. Locotenentul K. I. însă în curând s'a început meseria și aici, și în luna Maiu 1898 a jăfuit din cassă suma de 1535 fl. Bănuiala a căzut asupra păcătoșului locotenent, care, luat la interogatoriu, în cele din urmă a trebuit să-și mărturisească crima. La început a negat „cavalerul” oficer, în fine însă a recunoscut, că el a săvârșit hoția și la Aiud și la Cașovia, prin chei false, făcute anume de dînsul pentru spargerea casselor.

Tocmai zilele trecute s'a terminat cercetarea la judecătoria gendarmerească din Cluj, care a adus următoarea sentință: Pe lângă cele 9 luni de închisoare preventivă, locotenentul K. I. este osândit: la 4 ani temniță grea, cu post și în anumite restimpuri ținut în celulă întunecoasă, și la degradare pentru todeauna.

Astfel dintr'un oficer mândru și chipeș locotenentul K. I. a ajuns un rob ordinar, care, și după ispășirea pedepsei, tot un mort viu va rămâne în societate pentru toată viața!

F o l u r i m ă .

Un bărbier din veacul trecut. A trecut acel timp, în care fiecare bărbier a fost și medic, adecă scoate dinți, lăsa sânge și da medicamente pentru bolnavi. Astăzi barbiierul rade și tunde, dar în meseriile altora nu e permis să se amestece.

Că cât de mare i-a fost cercul de activitate în veacul trecut, arată o firmă, care nu de mult s'a scos din pământ într'un oraș din Franța. Pe firmă sta scris: „Isac Macarie, bărbier, perucher, vindecător de boale, țercovnic, învățător și fierar. Rade și tunde foarte ieftin, pe lângă aceasta pudrează și pomădează pe fetele tinere și drăguțe; pentru plată pe timp de un an sau pe trei luni, se însărcinează a aprinde și lămpile. Pe oamenii tineri și galanți îi învață limbi străine și pentru educațiunea lor se îngrijește foarte mult. Îi instruește în cântări și în baterua de potcoave la cai. Face și derege păpuși și cisme, instruește în jocuri și taie bătăturile. Vinde tot felul de marfă, recușite de scris, vax, rădăcină pentru întărirea inimii, pilule, cărnați și altfel de mâncări“.

Va să zică putea omul afla el tot ce îi dorea inima.

ULTIME ȘTIRI

Colonia, 29 Noemvrie. „Kölnische Zeitung” primește din Transvaal știri grave: situația englezilor s'a înrăutățit mult. Nici cel mai pesimist nu putu să presupună că Englezii s'ajungă în așa strîmtoare. Buriș sunt victorioși pe toată linia. Ei poartă o ofensivă atât de istețită, că Englezii deocamdată sunt în neputință de a-i paraliza. În tabăra engleză descurajarea e mare. Trupele nu pot înainta, deoarece ce Buriș au stricat toate podurile, căile ferate și drumurile. Poșoarele din provincia Cap numai un semn așteaptă, și se vor rescua.

Londra, 29 Noemvrie. Numai cu câte-va săptămâni înainte lordmajorul se despărțise, cu întreg publicul, în termenii cei mai calzi de o trupă de dragoni voluntari cari plecam în Transvaal. Se telegrafiază însă acum din Capstadt, că voluntarii aceștia s'au resgândit și s'au dus (aproape fugit) în Australia, unde a început mișcare în sens să fie duși cu sila îndărăt în luptă.

Londra, 29 Noemvrie. Nici până acum nu au sosit știri despre soarta regimentului 9 de Ulani, cari fuseseră trimiși după lupta dela Grashan, să urmărească pe Buri. Se crede că ei au pățit aceiași rușine ca reg. 18 de husari la Glencoe, cari au fost prinși. Ziarele comentează cel puțin ca ciudată bucuria cu care generalul Methuen anunță victorie, și când colo se dovedește în urmă că o parte însemnată a armatei sale a căzut în prisoare.

Guvernatorul din Natal raportează că în lupta dela Beaconsville majorul Hoppe a fost făcut prizonier ear' mai mulți sub oficeri și soldați au dispărut.

Cât despre batalia despre Grashan, despre care erii se vestise victorie, ea nu a putut fi decisivă.

Resultă și din aceasta, că lupta de mai zilele trecută dela Belmont n'a putut fi completă, căci altfel generalul Methuen nu ar fi întâlnit earăși în cale trupele Burilor. Va trebui deci mult, până să ajungă la Kimberley.

Amsterdam, 29 Noemvrie. Din Capstadt se telegrafează că Krüger a conferat cu șeful africandezilor, Hofmayer. Acesta i-a propus ca pentru a încheia o pace, să se facă un armistițiu. Krüger nu a primit, deoarece armistițiu numai Englezilor ar folosi, căci în acest interval le-ar sosi trupe și în urmă ar avea poziție tare.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red. respons.: Ioan Russu Șirianu.

La administrația

„Tribunei Poporului“

se află în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

„Povestea unei coroane de oțel“, cu prețul de 75 cr., „Războiul nostru pentru neam și țară“ cu 55 cr., de *George Coșbuc*.

„Teoria dramei“ de *Dr. Iosif Blaga*. Prețul 1 fl. 80 cr.

„Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.

„Lupta pentru drept“ de *Dr. R. Ihering* traducere, de *T. V. Păcățeanu* Prețul 1 fl.

„Din vremuri apuse“ de *Iudita Secula*, Prețul 50 cr.

„Juvenilia“, prosă și versuri de *Sextil Pușcariu*. Prețul 80 cr.

„Vioritul“, de *Petru Vancu*. Prețul 50 cr.

„Pribeag“, de *I. Sceopul*. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adăuga și spesele de porto postal.

Administrația „Trib. Pop.“

Exercițiul intuitiv și gimnastic, manual pentru învățătorii școalelor populare române, întocmit după plan, de *Ioan Tuduceșcu*, învățător în *Lipova*. Ediția a III. Prețul unui exemplar: 30 cruceri.

„Tragedia Calvarului“, de *L'abbé Henry Bolo*, tradusă în românește de membrii societății de lectură „*Inocențiu Micu Clain*“ a teologilor din *Blaj*. — Sub acest titlu a apărut în „*Tipografia*“ din *Sibiu* și ni s'a trimis la redacție a broșură elegantă de 287 pagini, cuprinzând o lectură religioasă-morală înălțătoare de inimă, din viața, activitatea și despre sfârșitul tragic al Mântuitorului. Frumosul op traducerii îl dedică, în semn de omagiu și fiască iubire, *I. P. S. Sale arhiepiscopului și metropolitului Dr. Victor Mihályi*. — Prețul unui exemplar este: 2 coroane (3 lei pentru România).

A apărut în editura de arte grafice „*Minerva*“ din *București* „*Călimdarul Minervei*“ pe anul 1900 cuprinde o mulțime de lucruri frumoase și instructive.

„Povestea unei coroane de oțel“, Ce iubitul nostru poet *George Coșbuc*, a apărut în *București*, în editura librăriei *C. Sfetea*, cu o mulțime de ilustrațiuni intercalate într'un text istoric-poporal, ce se extinde pe 260 pagini ale volumului în format octav mare, cu un tipariu frumos și cât se poate de bine îngrijit. Prețul: 1 leu 50 bani. — Din titlul cărții încă se poate vedea, că ea cuprinde istorisirea despre „*Restaurarea domniei românești și războiul pentru neam și țară*“, scrisă anume pentru *terâin*. Incepând de la introducerea, până la pagina ei din urmă, cartea aceasta, îndeosebi, este scrisă cu atâta foc și dragoste de neam, cu atâta măiestrie și farmec și într-o limbă atât de dulce poporală, încât, începând odată s'o citești, n'o mai poți lăsa din mâni până ai isprăvit-o. Și după-ace ai cetit-o odată, din nou o începi și mereu o citești și tot nu te mai saturi. — O adevărată comoară literară și un mărgăritar neprețuit în literatura noastră poporală. Ear

serviciul, ce are să facă opul acesta țeranului cărturar nu numai în România, ci în toate țările locuite de Români, — nemăsurat va fi. Va relinva, unde va trebui, va potența, unde este: adevăratul simț național, iubirea curată de neam și de patrie, îndemnul spre fapte mari și glorioase și neclintita dragoste pentru limba strămoșească.

Almanach, edat de „*Reuniunea învățătorilor români* de la școalele confesionale gr. or. din diec. *Caransebeșului*, din incidentul adunării generale iubitoare, ținută în zilele de 10/22 și 11/23 Septembrie 1895, cu care ocaziune s'a inaugurat monumentul lui *Constantin Diaconoviciu-Loga*. — Editura comitetului reuniunii. — Sub acest titlu harnica reuniune a învățătorilor noștri din diec. *Caransebeșului* a scos de sub tipar în „*Tipografia diecesană*“ din *Caransebeș* un op voluminos, peste 230 pagini, în format mare și elegant, având un cuprins bogat și de interes general. Prețul cărții este numai 1 fl. v. a. și se poate comanda de la „*Librăria diecesană*“ din *Caransebeș*.

Pentru membrii Reuniunii opul s'a pus la dispozițiunea *P. On. domnului protopresbiter* din diec. *Caransebeșului* spre vânzare ear' pentru celalalt *On. public* se află de vânzare (cu prețul de 1 fl. plus porto postal de 15 cr. v. a.) la *Librăria diecesană* din *Caransebeș* și la *notariul comitetului*, *Ioan Marcu*, inv. în *Német-Bogșân*.

O nouă carte folositoare. Sub titlul: „*Amicul Poporului, îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român*, de *Titu Vuculescu*, pretor, a apărut tocmai acum în *tipografia „Tribunei Poporului“* în *Arad* o carte în adevăr folositoare pentru popor. Ea se extinde pe 148 pagini, în format 8° mare, cu un tipariu

frumos și bine îngrijit, broșată elegant și scrisă într'un limbajiu la înțelesul poporului. Cuprinsul pe scurt al bogatului material al cărții este următorul:

I. *Agricultură*. — II. *Ape* (mori de apă, navigare, broduri, plute). — III. *Boalele și strarea vitelor*. — IV. *Cause comunale*. — V. *Drumuri și vama*. — VI. *Finanțiar*. — VII. *Industria*. — VIII. *Judecătoria*. — IX. *Matriculele de stat*. — X. *Militare*. — XI. *Mine* (Ocnărit). — XII. *Moștenire*. — XIII. *Ordinea publică* (Ajutor la nenorociri, Adăierea puștilor din altă țeară, Apa de soare, Ajutorarea săracilor, Adunări publice, Adăierea cu zăloage, Boalele epidemice, Birtul, Curățirea coșurilor (hornuri), Curățirea șetelor, Calea ferată, Cetățenia de stat, Encortarea, Edificări, Instruarea în joc, Invențiuni (descoperiri) Legea de presă, Lucrări găsite, Măsurarea bucatelor, Monumente istorice, Ospătării, Plata medicului, Plăși (Terguri), Poștă, Privilegiu (Patente), Protecția focului, Societăți (bănci, case de păstrare), Site de aramă, Sdrănețe, Sămânța de bucate, Instanțieri, Școală secretă, Trecerea cânilor, Trecerea în altă țeară, Tipografia, Vânzarea bureților, Vânzarea puști și prav de pușcă, Veninuri). — XIV. *Orfanale*. — XV. *Păduri*. — XVI. *Peșce*. — XVII. *Religiune*. — XVIII. *Școală*. — XIX. *Sănătatea publică*. — XX. *Servitori*. — XXI. *Venat*.

Ori-ce daraveri, pe cari poporul le are aproape zilnic atât cu direcțiunile administrative, cât și cu judecătoriale din patrie, cărturarii din popor le află în cartea aceasta toată la un loc, bine lămurite și spuse în limbă poporală și înțeleasă de toți.

Prețul acestei cărți folositoare este numai 1 coroană (50 cruceri) și se poate comanda atât la *Arad* în *M. Pécska*, cât și la *Administrația „Tribunei Poporului“*.

Calindarul nostru

pe anul bisect 1900

ca prim călimdar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Deritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“.

La comande mai mari de 10 exemplare dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

A apărut în tipografia noastră și se află de vânzare

la

Administrația „Tribunei Poporului“

sub numirea

„AMICUL POPORULUI“

„îndreptător în cauze administrative și judecătorești pentru poporul român“

de TITU VUCULESCU pretor,

cu prețul de 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

O carte în adevăr folositoare pentru popor, care cuprinde sfaturi și învățături de foarte mare folos pentru toate trebile și trebuințele poporului.

Administrația

„Tribunei Poporului“